

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/215304,Marzena-Grosicka-Morderstwa-polityczne-w-powojennej-Polsce-Zabojstwo-Michala-Zachariasza-Zac.html>
26.02.2026, 19:05

Marzena Grosicka: Morderstwa polityczne w powojennej Polsce. Zabójstwo Michała Zachariasza – sekretarza Zarządu Powiatowego PSL w Pińczowie

Po zakończeniu II wojny światowej rozpoczęła się w Polsce ostra walka polityczna pomiędzy Polską Partią Robotniczą, uzurpującą sobie prawo do rządzenia krajem, a partiami, które skupiały w swych szeregach osoby sprzeciwiające się sowietyzacji kraju.

[Referendum 1946](#) [Ruch ludowy](#) [Zbrodnie komunistyczne](#)

13.07

Największą opozycyjną partią stało się utworzone formalnie 22 sierpnia 1945 r. Polskie Stronnictwo Ludowe. Prezesem został schorowany już Wincenty Witos, ale faktyczną rolę przywódcy ludowców sprawował Stanisław Mikołajczyk – były premier rządu RP na uchodźstwie. PSL rozwijało się bardzo szybko, zyskując szerokie grono zwolenników. Wzrost znaczenia politycznego tej partii spowodował, że komuniści traktowali członków stronnictwa jak największych wrogów.

Mimo zachowywania pozorów pluralizmu politycznego, wobec działaczy PSL stosowano różnego rodzaju represje. Począwszy od działań o charakterze politycznym, administracyjnym i propagandowym po te bardziej brutalne. Niejednokrotnie przywódcy stronnictwa byli pod błahymi pretekstami aresztowani, padali też ofiarami brutalnych pobić, a nawet skrytobójczych mordów politycznych.

Taki los spotkał Michała Zachariasza, który przed wojną był działaczem ZMW „Wici”. W 1934 r. wraz z żoną Zenoną osiedlił się w miejscowości Kije w powiecie pińczowskim, gdzie otrzymał posadę zastępcy sekretarza Urzędu Gminy. Po wybuchu II wojny światowej zaangażował się w działalność podziemia, był organizatorem konspiracyjnego Stronnictwa Ludowego „Roch” i Batalionów Chłopskich. W 1943 r. wraz z żoną i dwojgiem dzieci przeprowadzili się do Gór Pińczowskich.

Działalność polityczna

Po zakończeniu okupacji niemieckiej Zachariasz pracował jako sekretarz Urzędu Gminy w Górach Pińczowskich, mieszkał wraz z rodziną w budynku Urzędu Gminy. Od 1945 r. należał do PSL, był sekretarzem Zarządu Powiatowego PSL w Pińczowie (z siedzibą w Kazimierzy Wielkiej), uczestniczył w I Kongresie PSL w Warszawie. Był osobą znaną i popularną wśród miejscowej ludności. Organizował spotkania z rolnikami, podczas których wypowiadał się przeciwko polityce rolnej komunistów.

Uczestniczył m.in. w poświęceniu sztandaru Koła PSL w Sędowicach (gm. Nawarzyce, pow. jędrzejowski) które odbyło się w dniu 2 czerwca 1946 r. W uroczystości wzięło udział co najmniej sześćset osób. Sztandar został poświęcony podczas mszy, a w następnej części uroczystości wyczytywano nazwiska najaktywniejszych ludowców i każdy z nich symbolicznym gestem wbijał gwóźdź w drążek sztandaru. W dalszej kolejności wysłuchano okolicznościowych wystąpień.

Przemawiał m.in. Michał Zachariasz, który krótko scharakteryzował sytuację polityczną Polski.

Odnosząc się do kwestii zaproponowanego przez PPR wspólnego bloku wyborczego, mówił, że dwudziestoprocentowa mniejszość nawołuje do współpracy większość, a powinno być odwrotnie, to PSL powinno nawoływać do współpracy mniejsze ugrupowania. Podkreślał, że to wieś jest fundamentem państwa. Po zakończeniu przemówienia pojawiły się okrzyki:

„Niech żyje Najjaśniejsza Rzeczypospolita Polska!”, „Niech żyje PSL!”, „Niech żyje Mikołajczyk!”.

Uroczystość była wyrazem ogromnego poparcia dla opozycji.

W związku z aktywną działalnością w PSL Michał Zachariasz, którego komuniści określali mianem „wroga wsi”, był szykanowany przez aparat represji. Kilkakrotnie go zatrzymywano, przebywał w więzieniu m.in. w czasie referendum 30 czerwca 1946 r. Po głosowaniu ludowym również przetrzymywany był w areszcie, co potwierdził inny działacz PSL zatrzymany w tym samym czasie. W związku z obawą o swoje życie Zachariasz pytał innego ludowca, czy zna drogę ucieczki z kraju na Zachód.

[Czytaj artykuł Marzeny Grosickiej *Morderstwa polityczne w powojennej Polsce. Zabójstwo Michała Zachariasza – sekretarza Zarządu Powiatowego PSL w Pińczowie* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Ruch ludowy, Zbrodnie komunistyczne

Artykuł

Fotografia legitymacyjna Michała Zachariasza (fot. z zasobu AIPN)